

ФОРМУВАННЯ ЕТИЧНИХ ПРИНЦИПІВ ГУМАНІТАРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЩОДО ЛГБТ СПІЛЬНОТИ

Маліков В.В.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Запорукою налагодження суспільного діалогу і порозуміння, дотримання прав і свобод усіх громадян, включно з уразливими соціальними групами, є наявність достовірного і неупередженого наукового знання про ці групи, зокрема і ЛГБТ-спільноти. Проведення дослідження щодо уразливих соціальних груп має особливі методичні та етичні вимоги, яких потрібно дотримуватися для отримання якісних, неупереджених наукових результатів, що будуть суспільно корисними. Тому визначення етичних принципів досліджень, які стосуються ЛГБТ-людей, є актуальним завданням і передумовою поступу вітчизняної гуманістики [1].

Метою доповіді є визначення засад дослідницької етики при розробці наукових тем, пов'язаних з ЛГБТ-спільнотою у гуманітарних науках.

Дослідницька робота з ЛГБТ-людьми представляє унікальні виклики з огляду на стигму, дискримінацію та небезпеку, які часто виникають, а також відсутність структур громади, які пропонують захист та безпечний соціальний простір. Їхнє залучення до наукового дослідження повинно здійснюватися безпечним та корисним як для людей, так і для громад, які беруть участь у всіх етапах досліджень. Соціально-гуманітарне дослідження повинно передбачати зменшення потенційної стигми і ризиків можливої дискримінації під час його проведення. Серед інших ризиків: втручання в особисте життя, порушення конфіденційності, збентеження. Тому необхідно попередити нанесення потенційної шкоди учасникам дослідження та їхньому оточенню. Інклюзивність є критично важливою у такій науковій праці.

Науковець має проводити цілісне і якісне дослідження, яке спирається на добре знання спільноти, в якій та з якою проводиться робота, соціально значущі дослідницькі завдання та потенційно корисні результати.

Іншим важливим принципом є повна поінформованість учасників. Принцип поваги до людей вимагає, щоб учасники дослідження брали участь у ньому добровільно та з адекватною інформацією, включаючи усвідомлення потенційних несприятливих наслідків участі у дослідженні. Дотримання конфіденційності та анонімності ЛГБТ-дослідженні охоплює й практичні аспекти збереження та використання отриманих від учасників даних [2].

Принцип доброзичливості вимагає цілеспрямованих зусиль для забезпечення добробуту учасників дослідження. Два загальних правила були сформульовані як допоміжні її вирази: уникнення шкоди та максимізація можливої корисності. Корисність – це концепція дослідницької етики, яка стверджує, що дослідники повинні мати добробут учасника дослідження як його мету. Дослідник дотримується наукової етики, коли у проведенні дослідження керується загальними принципами самостійності, доброзичливості, нешкідливості та справедливості.

Література:

1. Blair, Karen. Ethical Research with Sexual and Gender Minorities / The SAGE Encyclopedia of LGBTQ Studies. 2016. P. 375–380.
2. Price, Elizabeth. LGBT sexualities in social care research. London: School for Social Care Research, 2011. 38 p.